

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΤΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ
ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ,
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ

Νοέμβριος 2021

Αναθεωρήθηκε και Εγκρίθηκε Μάρτιος 2022.

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ
Σεβασμός στο άτομο

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	3
2. Σκοποί του Κώδικα Πρακτικής	3
3. Δήλωση πολιτικής.....	4
4. Πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Πρακτικής.....	5
6. Ο Εκφοβισμός, η Σεξουαλική Παρενόχληση και Παρενόχληση συνιστούν απαγορευμένες πράξεις.	8
7. Μορφές σεξουαλικής παρενόχλησης, εκφοβισμού και παρενόχλησης.....	10
8. Οδηγίες προς όλα τα άτομα της Πανεπιστημιακής Κοινότητας για αποτροπή και αντιμετώπιση του εκφοβισμού, σεξουαλικής παρενόχλησης και παρενόχλησης	10
Α. Οδηγίες για την αποτροπή της σεξουαλικής παρενόχλησης, του εκφοβισμού και της παρενόχλησης.....	10
Β. Οδηγίες για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού, παρενόχλησης και σεξουαλικής παρενόχλησης.....	11
9. Καθήκοντα και ευθύνες της Αρμόδιας Αρχής.....	12
Α. Διασφάλιση αξιοπρεπούς εργασιακού περιβάλλοντος.....	12
Β. Μέτρα της Αρμόδιας Αρχής για πρόληψη εκφοβισμού, παρενόχλησης και σεξουαλικής παρενόχλησης.....	12
10. Υποβολή και εξέταση παραπόνων	13
Α. Εσωτερική/ ανεπίσημη διαδικασία	13
Β. Εσωτερική/Επίσημη Διαδικασία.....	14
Γ. Ποινική και αστική διαδικασία	14
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	16
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	18

1. Εισαγωγή

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, με στόχο την προαγωγή και υιοθέτηση ενός εργασιακού, και μαθησιακού περιβάλλοντος, δημιουργεί, ενισχύει και προάγει σε κάθε έκφανση του κοινωνικού και επαγγελματικού βίου, τον σεβασμό της προσωπικότητας και την προστασία της αξιοπρέπειας των Μελών της κοινότητας του Πανεπιστημίου.

Προς το σκοπό αυτό, τα Μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας οφείλουν να αποφεύγουν και να αναφέρουν οποιαδήποτε περιστατικά εκφοβισμού/ παρενόχλησης/ σεξουαλικής παρενόχλησης και/ή κακομεταχείρισης εντός του εργασιακού και/ή εκπαιδευτικού χώρου.

«Εκφοβισμός» και/ή «κακομεταχείριση» στον εργασιακό και εκπαιδευτικό χώρο ορίζεται η τάση ενός ατόμου ή ομάδας ατόμων να προβαίνουν σε αδικαιολόγητη ή επιθετική συμπεριφορά ενάντια σε άλλο πρόσωπο με σκοπό να υποτάξουν το στοχοποιούμενο πρόσωπο ή να ελέγξουν τα συναισθήματά του.

Η σεξουαλική παρενόχληση αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο και συνιστά μορφή έμφυλης βίας. Η συμπεριφορά αυτή, που εκδηλώνεται με διάφορους τρόπους, αποσκοπεί ή έχει ως αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου ιδίως με τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος. Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (στο εξής «το Πανεπιστήμιο») λαμβάνει, σε τέτοιες συμπεριφορές, θέση μηδενικής ανοχής αναγνωρίζοντας ότι η σεξουαλική παρενόχληση παρεμποδίζει την εφαρμογή της ισότητας στον τομέα της εργασίας και της μάθησης. Η έμφυλη βία αντιβαίνει τόσο στη Νομοθεσία όσο και στις θεμελιώδεις αρχές και αξίες του Πανεπιστημίου.

Το Πανεπιστήμιο, σε εναρμόνιση με τον *Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμο του 2002 (205(Ι)/2002)*, έχει δημιουργήσει τον «Κώδικα Πρακτικής για την Καταπολέμηση της Παρενόχλησης και της Σεξουαλικής Παρενόχλησης» (στο εξής «ο Κώδικας Πρακτικής») με σκοπό την πρόληψη και αντιμετώπιση της «σεξουαλικής παρενόχλησης» και της «παρενόχλησης» στην Πανεπιστημιακή Κοινότητα. Το Πανεπιστήμιο, αντιλαμβανόμενο τη σοβαρότητα του αδικήματος, θεωρεί απαράδεκτη οποιαδήποτε συμπεριφορά συνιστά παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση και δεσμεύεται να διατηρήσει ένα περιβάλλον στο οποίο θα προστατεύεται πλήρως και από όλους η αξιοπρέπεια του ατόμου και θα διασφαλίζεται ο σεβασμός της προσωπικότητας του/της καθενός/καθεμιάς. Συμπεριφορά τέτοιας φύσης αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα και ποινικό αδίκημα.

Επιπλέον, μέσα από τον Κώδικα Πρακτικής δημιουργείται και τίθεται σε εφαρμογή εσωτερική διαδικασία χειρισμού και διερεύνησης παραπόνων με πλήρη εχεμύθεια.

2. Σκοποί του Κώδικα Πρακτικής

Ο Κώδικας Πρακτικής έχει σκοπό την πρόληψη και την αντιμετώπιση της παρενόχλησης και σεξουαλικής παρενόχλησης και ειδικότερα:

- Να ενημερώνει τους/τις εργαζόμενους/ες στο Πανεπιστήμιο αναφορικά με τις έννοιες «παρενόχληση» και «σεξουαλική παρενόχληση», για την προστασία που παρέχει η ισχύουσα νομοθεσία έναντι συμπεριφοράς που μπορεί να συνιστά

σεξουαλική παρενόχληση ή παρενόχληση, για τα δικαιώματά τους οποτεδήποτε ενδεχομένως υφίστανται παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση και για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβαίνουν όταν θεωρούν ότι είναι θύματα παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης.

- Να προάγει την εκπαίδευση και επιμόρφωση των εργαζόμενων αναφορικά με τη σημασία:
 - (α) της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών,
 - (β) της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού και
 - (γ) της πρόληψης, αντιμετώπισης και καταπολέμησης της παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης.
- Να ενθαρρύνει τους/τις εργαζόμενους/ες να συμμετέχουν και να συνεισφέρουν στην πρόληψη και στην αντιμετώπιση της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας και στη διαμόρφωση φιλικού εργασιακού περιβάλλοντος για όλους/ες τους/τις εργαζόμενους/όμενες ανεξαρτήτως φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού.
- Να ενθαρρύνει κάθε αρμόδια αρχή να υιοθετήσει και εφαρμόζει πολιτική πρόληψης της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας και μηχανισμό ελέγχου/αξιολόγησης της απόδοσής της για το σκοπό της αναπρο-σαρμογής/βελτίωσής της.
- Να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ κάθε αρμόδιας αρχής και των εργαζόμενων για τη διατήρηση υγιούς και ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος με ιδιαίτερα και σταθερά χαρακτηριστικά τον αλληλοσεβασμό, την ευγένεια, την ειλικρίνεια, την κατανόηση και αλληλοϋποστήριξη.
- Να παρέχει άμεση προστασία στον/στην κάθε εργαζόμενο/η που θεωρεί ότι υφίσταται σεξουαλική παρενόχληση ή παρενόχληση ή έχει υποστεί παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση καθώς και από πιθανές εκδικητικές ενέργειες εναντίον του/της, λόγω απόκρουσης παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης ή υποβολής καταγγελίας για παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση.
- Να ορίζει τις υποχρεώσεις της κάθε αρμόδιας αρχής οποτεδήποτε έχει υποψίες για περιστατικό παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης ή περιέρχεται σε γνώση της τέτοιο περιστατικό ή λαμβάνει σχετική καταγγελία.
- Να καθοδηγεί την κάθε αρμόδια αρχή για την ορθή και άμεση αντιμετώπιση καταγγελιών για παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση και για την προστασία των θυμάτων, αλλά και των υπόλοιπων μερών που εμπλέκονται στη διερεύνηση κάθε καταγγελίας.

3. Δήλωση πολιτικής

Το Πανεπιστήμιο, ως πρώτο βήμα έκφρασης της δέσμευσής του στην αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης και παρενόχλησης, προβαίνει σε δήλωση πολιτικής η οποία προβλέπει ότι:

- Απαγορεύεται αυστηρά η διάκριση λόγω φύλου, ο εκφοβισμός ή παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση
- Όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται και να στηρίζουν την πολιτική του Πανεπιστημίου και όσα περιέχονται στον Κώδικα Πρακτικής.

- Όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας έχουν υποχρέωση πλήρους εχεμύθειας σε περίπτωση που καταθέτουν στοιχεία ως μέρος της διερεύνησης μιας καταγγελίας. Σχολιασμός εμπιστευτικών πληροφοριών ή και διάδοση φημών δεν θα γίνεται ανεκτή.
- Όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας καθώς επίσης και οι αιτούντες/σες εργασία και άλλα πρόσωπα που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο, έχουν το δικαίωμα να αντιμετωπίζονται με ισότητα και αξιοπρέπεια.
- Ο εκφοβισμός, η παρενόχληση και σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας δεν θα είναι επιτρεπτή ή ανεκτή και το Πανεπιστήμιο θα λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα για το σκοπό αυτό, όπως προνοείται από τη σχετική νομοθεσία και τον Κώδικα Πρακτικής.
- Τα παράπονα για εκφοβισμό, παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση θα τυγχάνουν χειρισμού με ταχύτητα, σοβαρότητα και πλήρη εμπιστευτικότητα.
- Όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας θα προστατεύονται από τη θυματοποίηση, τη δυσμενή μεταχείριση και την επιζήμια μεταβολή συνθηκών ως αποτέλεσμα συμβολής τους με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. καταγγελία, μαρτυρία) στη διερεύνηση καταγγελίας εκφοβισμού, παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης.

Ο Κώδικας Πρακτικής κοινοποιείται σε όλη την Πανεπιστημιακή Κοινότητα και είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου.

4. Πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Πρακτικής

Ο Κώδικας Πρακτικής εφαρμόζεται σε όλα τα άτομα που ανήκουν στην Πανεπιστημιακή Κοινότητα. Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Μέλη του Ακαδημαϊκού Προσωπικού που απασχολούνται με οποιοδήποτε καθεστώς εργοδότησης (ΔΕΠ, Ερευνητικές/οί συνεργάτιδες/ες, Επισκέπτριες/ες Καθηγήτριες/ητές, Βοηθοί διδασκαλίας, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό)
- Μέλη Διοικητικού Προσωπικού που απασχολούνται με οποιοδήποτε καθεστώς εργοδότησης (μόνιμοι/ες υπάλληλοι, εργοδοτούμενοι/ες ορισμένου και αορίστου χρόνου, ωρομίσθιοι/ες και εργαζόμενοι/ες με συμβόλαια/συμβάσεις).
- Φοιτητές / φοιτήτριες
- Προμηθευτές
- Εργολάβους
- Υποψήφιους/ες για εργασία
- Υποψήφιους/ες φοιτητές / φοιτήτριες
- άλλα άτομα που συναλλάσσονται ή συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο.

5. Χρήσιμοι όροι και έννοιες

«**Ανεπιθύμητη Συμπεριφορά**» είναι κάθε συμπεριφορά που είναι δυσάρεστη και προσβλητική για ένα άτομο. Δεν έχει σημασία αν τέτοια συμπεριφορά είναι μεμονωμένη ή επαναλαμβανομένη. Όπως επίσης δεν έχει σημασία πώς αντιλαμβάνεται ο/η δράστης τη συμπεριφορά του/της έναντι του/της αποδέκτη/τριας, ή ποια ήταν η πρόθεση του/της δράστη/τριας, ούτε χρειάζεται ο/η αποδέκτης/τρια της συμπεριφοράς να ενημερώσει τον/τη δράστη/τρια ότι η συμπεριφορά του/της είναι ανεπιθύμητη.

Νοείται ότι το κατά πόσον η ίδια η συμπεριφορά είναι αποδεκτή και όχι ανεπιθύμητη από άλλους εργοδοτούμενους/ες ή ότι θεωρήθηκε στο παρελθόν ως αποδεκτό χαρακτηριστικό του εργασιακού περιβάλλοντος, δεν αναιρεί τον όρο ανεπιθύμητη συμπεριφορά όπως ορίζεται παραπάνω.

«Αρμόδια αρχή» για τους σκοπούς του Κώδικα Πρακτικής είναι τα άτομα που είναι υπεύθυνα να επιλαμβάνονται των καταγγελιών ή παραπόνων αναφορικά με περιστατικά παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης και να λαμβάνουν μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης τέτοιων περιστατικών. Αποτελεί ευθύνη των αρμόδιων αρχών η επαρκής κατάρτιση στην πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών εκφοβισμού, παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης.

Αρμόδιες Αρχές στο Πανεπιστήμιο αποτελούν οι:

- Πρυτανικές αρχές
- Κοσμήτορες Σχολών (άνδρες και γυναίκες)
- Πρόεδροι Τμημάτων (άνδρες και γυναίκες)
- Μέλη της Επιτροπής Ισότητας του Πανεπιστημίου
- Διευθυντής/τρια Διοίκησης και Οικονομικών
- Διευθυντής/τρια Βιβλιοθήκης
- Προϊστάμενοι/ες Υπηρεσιών

Όλοι οι παραπάνω οφείλουν να τηρούν και να εφαρμόζουν τον Κώδικα Πρακτικής και συγκεκριμένα:

- α. Πρυτανικές Αρχές, Μέλη του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, Κοσμήτορες, Πρόεδροι, Διευθυντές/τριες, Προϊστάμενοι/ες, φοιτητές/φοιτήτριες και εργαζόμενοι/ες οφείλουν να απέχουν από την τέλεση πράξεων σεξουαλικής παρενόχλησης, εκφοβισμού ή παρενόχλησης.
- β. Όλοι/ες οι πιο πάνω έχουν να διαδραματίσουν ρόλο, συμβάλλοντας στη δημιουργία και διατήρηση ενός Πανεπιστημιακού περιβάλλοντος (για εργαζόμενους/ες και για φοιτητές/ήτριες) στο οποίο ο εκφοβισμός, η παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση είναι απαράδεκτη. Θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα πρότυπα συμπεριφοράς τους δεν προκαλούν αδίκημα και θα πρέπει να αποθαρρύνουν την απαράδεκτη συμπεριφορά εκ μέρους άλλων.
- γ. Οι Πρυτανικές Αρχές, τα Μέλη του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, οι Κοσμήτορες, οι Πρόεδροι, οι Διευθυντές/τριες, οι Προϊστάμενοι/ες πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι εργαζόμενοι, οι φοιτητές/τριες, οι συνεργαζόμενοι φορείς όπως προμηθευτές, υποψήφιοι/ες υπάλληλοι, υποψήφιοι/ες φοιτητές/τριες και άλλοι που έχουν σχέση με το Πανεπιστήμιο δεν υπόκεινται ή προβαίνουν σε σεξουαλική παρενόχληση, εκφοβισμό και παρενόχληση από οποιοδήποτε μέλος του προσωπικού τους, περιλαμβανομένων των Προϊσταμένων τους ή και το αντίθετο.
- δ. Οι Πρυτανικές Αρχές, τα Μέλη του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, Κοσμήτορες, Πρόεδροι, Διευθυντές/τριες, Προϊστάμενοι/ες οφείλουν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα που απαιτούνται, σύμφωνα με τον κώδικα, όταν οι περιπτώσεις εκφοβισμού, παρενόχλησης και σεξουαλικής παρενόχλησης που τυχόν συμβαίνουν στον χώρο τους περιέρχονται σε γνώση τους.

«Διάκριση λόγω φύλου» σημαίνει κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση, περιλαμβανομένης της σεξουαλικής παρενόχλησης ή λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης ως αποτέλεσμα απόρριψης της εν λόγω συμπεριφοράς ή υποταγής σε αυτήν. Η «διάκριση λόγω φύλου»

περιλαμβάνει οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναίκας που σχετίζεται με την εγκυμοσύνη, τον τοκετό, τη γαλουχία, τη μητρότητα ή ασθένεια οφειλόμενη στην εγκυμοσύνη ή στον τοκετό, ενώ οποιαδήποτε οδηγία ή εντολή για διάκριση σε βάρος προσώπων λόγω φύλου, αποτελεί διάκριση.

«Εκφοβισμός» και/ή **«κακομεταχείριση»** στον εργασιακό και εκπαιδευτικό χώρο ορίζεται η τάση ενός ατόμου ή ομάδας ατόμων να προβαίνουν σε αδικαιολόγητη ή επιθετική συμπεριφορά ενάντια σε άλλο πρόσωπο με σκοπό να υποτάξουν το στοχοποιούμενο πρόσωπο ή να ελέγξουν τα συναισθήματά του. Ο εκφοβισμός εκδηλώνεται μέσω λεκτικών ή μη λεκτικών τακτικών, ψυχολογικής βίας, εξευτελισμού, φυσικής επίθεσης και ηλεκτρονικού εκφοβισμού και χαρακτηρίζεται από επανάληψη, διάρκεια, κλιμάκωση, ανισότητα δύναμης και/ή εξουσίας στον εργασιακό χώρο και σκοπιμότητα.

«Παρενόχληση» είναι η ανεπιθύμητη από τον/την αποδέκτη/τρια συμπεριφορά που σχετίζεται με το φύλο του/της ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό του/της, η οποία έχει σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειάς του/της, ιδίως όταν δημιουργεί ένα εκφοβιστικό, εχθρικό, εξευτελιστικό, ταπεινωτικό ή επιθετικό περιβάλλον.

«Σεξουαλική παρενόχληση» είναι κάθε ανεπιθύμητη από τον/την αποδέκτη/τρια της συμπεριφορά σεξουαλικής φύσεως που έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειάς του/της, ιδίως όταν δημιουργεί ένα εξευτελιστικό, εκφοβιστικό, εχθρικό, ταπεινωτικό ή επιθετικό περιβάλλον κατά την απασχόληση ή την επαγγελματική εκπαίδευση ή κατάρτιση ή κατά την πρόσβαση σε απασχόληση ή επαγγελματική εκπαίδευση ή κατάρτιση, και εκφράζεται με λόγια ή πράξεις. Συστατικά στοιχεία των όρων «παρενόχληση» και «σεξουαλική παρενόχληση» είναι:

- Η ανεπιθύμητη συμπεριφορά
- Η συμπεριφορά που βασίζεται στο φύλο και η συμπεριφορά σεξουαλικής φύσης αντίστοιχα
- Η συμπεριφορά που μπορεί λογικά να θεωρηθεί, υπό τις περιστάσεις, ως προσβλητική, εκφοβιστική και ταπεινωτική από τον/την αποδέκτη/τρια και η οποία δημιουργεί ένα εχθρικό περιβάλλον εργασίας.

«Συμπεριφορά Σεξουαλικής Φύσης» είναι κάθε συμπεριφορά η οποία έχει ένα σεξουαλικό στοιχείο ή τόνο ή υπαινιγμό και εκδηλώνεται με πράξεις ή λόγια. Παραδείγματα συμπεριφοράς σεξουαλικής φύσης είναι (αλλά δεν περιορίζονται σε αυτά) τα πιο κάτω:

«Συμπεριφορά εκφραζόμενη με πράξεις» είναι κάθε ανεπιθύμητη σωματική επαφή, με στόχο την επίθεση ή την πίεση για σύναψη σεξουαλικών σχέσεων.

«Συμπεριφορά εκφραζόμενη με λόγια» μπορεί να περιλαμβάνει αχρείαση ή ανεπιθύμητη οικειότητα, σεξουαλικά ή ανήθικα ή προσβλητικά σχόλια ή ερωτόλογα, αστεία, ανέκδοτα ή χειρονομίες, ανήθικα ή προσβλητικά σχόλια για το φύλο ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό, μεθόδευση συζητήσεων σε σεξουαλικά θέματα, περιγραφή σεξουαλικής ζωής μπροστά σε άλλα άτομα, ανεπιθύμητες και ανήθικες εισηγήσεις ή υποδείξεις, προτάσεις ή πίεση για σεξουαλικές πράξεις, αδιάκριτες ερωτήσεις για την προσωπική ή σεξουαλική ζωή, σεξουαλικά υπονοούμενα ή πρόστυχα σχόλια, ύβρεις, άσεμνες παρατηρήσεις, ενοχλητικό φλερτάρισμα και συνεχείς προτάσεις για κοινωνική δραστηριότητα εκτός του χώρου εργασίας, ενώ έχει γίνει σαφές ότι οι προτάσεις αυτές είναι ανεπιθύμητες.

«**Συμπεριφορά μη εκφραζόμενη με λόγια**» μπορεί να περιλαμβάνει την επίδειξη πορνογραφικών περιοδικών, άσεμνων εικόνων ή αντικειμένων, σφυρίγματα, πονηρά βλέμματα ή επίμονα κοιτάγματα, σεξουαλικές ή πρόστυχες κινήσεις, χειρονομίες και νοήματα με τα μάτια, τα χέρια ή τη γλώσσα, αχρείαστη προσέγγιση ή αχρείαστη πολύ κοντινή σωματική απόσταση, μηνύματα μέσω κινητών τηλεφώνων ή άλλων ηλεκτρονικών μέσων με προσβλητικό περιεχόμενο ή ερωτόλογα.

«**Quid pro quo σεξουαλική παρενόχληση**» είναι η συμπεριφορά όπου προϊστάμενος/η, ιεραρχικά ανώτερος/η ή διδάσκων/ουσα επιχειρεί να επηρεάσει τις συνθήκες εργασίας, προαγωγές, κατάρτιση, αύξηση μισθού, όφελος εργαζομένου/ης ή υποψηφίου/ας για εργασία ή βαθμό, αποφοίτηση φοιτητή/τριας ή εισδοχή υποψήφιου/ας φοιτητή/τριας με αντάλλαγμα σεξουαλικές χάρες.

«**Σεξουαλική ευνοιοκρατία**» είναι η συμπεριφορά προσώπου σε θέση εξουσίας που ανταμείβει μόνο όσους ανταποκρίνονται στις σεξουαλικές προτάσεις του/της, ενώ όσοι/ες δεν ανταποκρίνονται (αλλά αξίζουν) στερούνται προαγωγής, ωφελημάτων ή βαθμών.

Η πρόθεση του/της δράστη/τριας, όποια και αν είναι αυτή, είναι απολύτως απαραίτητη και καταδικαστέα.

Μπορεί να αποτελεί σεξουαλική παρενόχληση ή παρενόχληση ακόμα και μεμονωμένη συμπεριφορά.

Διαφορετικοί άνθρωποι μπορεί να αντιδράσουν με διαφορετικό τρόπο έναντι μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς. Όμως αυτό δεν αποτελεί υπεράσπιση για τον/τη δράστη/ρια της συμπεριφοράς ή ελαφρυντικό για την αρμόδια αρχή. Σημασία έχει ότι ένας/μια από τους αποδέκτες/κτριες της συμπεριφοράς εύλογα την εξέλαβε ως δυσάρεστη ή προσβλητική, μη ευπρόσδεκτη ή εκφοβιστική ή ταπεινωτική ή επιθετική για το άτομό του/της.

6. Ο Εκφοβισμός, η Σεξουαλική Παρενόχληση και Παρενόχληση συνιστούν απαγορευμένες πράξεις.

Η διάκριση λόγω φύλου στην εργασία, στην απασχόληση, στην εκπαίδευση και επαγγελματική εκπαίδευση απαγορεύεται.

Επίσης απαγορεύεται τόσο η σεξουαλική παρενόχληση όσο και η παρενόχληση και ο εκφοβισμός.

Απαγορεύεται, ειδικά, οποιαδήποτε πράξη μέλους της Πανεπιστημιακής Κοινότητας και γενικά όλων των ατόμων που αναφέρονται στο σημείο 4 πιο πάνω, μεμονωμένη ή επαναλαμβανόμενη, η οποία συνιστά:

- Εκφοβισμό
- Παρενόχληση
- Σεξουαλική παρενόχληση
- Άμεση ή έμμεση δυσμενή μεταχείριση λόγω της απόκρουσης εκφοβισμού, παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης ή λόγω της υποβολής καταγγελίας για εκφοβισμό, παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση.

Οποιαδήποτε τέτοια πράξη αν υπάγεται στις πρόνοιες του σχετικού νόμου, συνιστά ποινικό αδίκημα και ο αποδέκτης (άνδρας ή γυναίκα) της σεξουαλικής παρενόχλησης και παρενόχλησης μπορεί να το καταγγείλει στην Αστυνομία.

Η σεξουαλική παρενόχληση, η παρενόχληση, ο εκφοβισμός και η άμεση ή έμμεση δυσμενής μεταχείριση, λόγω απόκρουσης σεξουαλικής παρενόχλησης ή παρενόχλησης ή λόγω υποβολής σχετικής καταγγελίας, απαγορεύονται σε σχέση με:

- Την πρόσβαση σε απασχόληση ή θέση εργασίας, μόνιμη ή προσωρινή ή έκτακτη, ορισμένου ή αόριστου χρόνου, πλήρη ή μερική, συνεχή ή μη απασχόληση και σε όλες τις βαθμίδες της επαγγελματικής ιεραρχίας·
- Τον καθορισμό και την εφαρμογή των όρων και των συνθηκών εργασίας, των κριτηρίων τοποθέτησης ή μονιμοποίησης, μετάθεσης ή μετακίνησης, απόσπασης ή προαγωγής·
- Τους όρους και προϋποθέσεις απόλυσης από οποιαδήποτε θέση εργασίας·
- Την πρόσβαση σε όλες τις μορφές και επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ή μαθητείας, επαγγελματικής επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης, εκπαίδευσης για αλλαγή επαγγέλματος ή εργασίας και τους όρους και συνθήκες παροχής τους.

Απαγορεύεται ο εκφοβισμός, η παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση στο πλαίσιο:

- Εκπαίδευσης, επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης, πρακτικής άσκησης, επιμόρφωσης
- Πρόσβασης σε θέση εργασίας ή απασχόλησης στο Πανεπιστήμιο ή σε θέση προαγωγής
- Μετακίνησης, απόσπασης, μετάθεσης.

Η απαγόρευση του εκφοβισμού, της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης στον εργασιακό χώρο είναι απόλυτη καθώς επίσης και στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων εκτός εργασιακού χώρου και ωρών εργασίας, οι οποίες σχετίζονται με την εργασία στο Πανεπιστήμιο, όπως π.χ. στα επαγγελματικά σεμινάρια και ταξίδια, στις κοινωνικές/πολιτιστικές/επαγγελματικές εκδηλώσεις ή συναντήσεις αναψυχής των εργαζόμενων και φοιτητών/τριών στο Πανεπιστήμιο. Τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας έχουν «δικαίωμα ίσης μεταχείρισης» ανεξάρτητα από το φύλο και τον σεξουαλικό προσανατολισμό τους, σε σχέση με:

- Την πρόσβαση σε εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, τους όρους και τις συνθήκες παροχής τους·
- Τους όρους και τις συνθήκες άσκησης των καθηκόντων τους, συμπεριλαμβανομένης της ανέλιξής τους·
- Τους όρους και τις προϋποθέσεις απόλυσης·
- Την ιδιότητα μέλους και τη συμμετοχή σε οργανώσεις εργαζόμενων.

Εννοείται ότι η Παρενόχληση ή/και Σεξουαλική Παρενόχληση ή/και Εκφοβισμός δεν γίνεται ανεκτή/ός από/προς κανένα άτομο και απαγορεύεται από/προς οποιοδήποτε άτομο κατέχει θεσμική θέση/εξουσία/αξίωμα στο Πανεπιστήμιο ή/και εργάζεται ή/και συνεργάζεται ή/και φοιτά στο Πανεπιστήμιο.

7. Μορφές σεξουαλικής παρενόχλησης, εκφοβισμού και παρενόχλησης

Η «Συμπεριφορά σεξουαλικής φύσης», που θεωρείται από τον/την αποδέκτη/τρια δυσάρεστη, προσβλητική, εκφοβιστική ή ταπεινωτική ή επιθετική, μπορεί να εκδηλώνεται ως ακολούθως:

- **Λεκτική/φραστική συμπεριφορά**, αχρείαστη οικειότητα, σεξουαλικά σχόλια, αστεία, ανέκδοτα και χειρονομίες, υποτιμητική γλώσσα με έμφυλο χαρακτήρα, ανήθικα και προσβλητικά σχόλια για το φύλο ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό, μεθόδευση συζητήσεων σε σεξουαλικά θέματα, περιγραφή σεξουαλικής ζωής μπροστά σε άλλα άτομα, ανεπιθύμητες εισηγήσεις, υποδείξεις και συμβουλές, αδιάκριτες ερωτήσεις για την προσωπική ή σεξουαλική ζωή, σεξουαλικά υπονοούμενα, ύβρεις, προσκλήσεις για ραντεβού ή σεξουαλική επαφή, εξομολόγηση, ερωτόλογα, κομπλιμέντα, φλερτ
- **Μη λεκτική/φραστική συμπεριφορά**, επίμονα ή λάγνα κοιτάγματα, πονηρά νοήματα, ανεπιθύμητα αγγίγματα στα ρούχα, τα μαλλιά ή άλλα μέρη του σώματος, τσιμπήματα, χάδια, φιλιά, σφυρίγματα, αχρείαστη προσέγγιση/πολύ κοντινή σωματική απόσταση όχι τυχαία, σεξουαλικές κινήσεις, χειρονομίες με σεξουαλικό τρόπο ή άλλα λεκτικά σχόλια που μπορεί να θεωρηθούν ως εκφοβιστικά.
- **Παρακολούθηση προσωπικής ζωής**, προσπάθεια διοχέτευσης σεξουαλικού υλικού, όπως εικόνων, περιοδικών, βίντεο ή παρακολούθηση προσωπικής ζωής που μπορεί να θεωρηθεί ως εκφοβιστική.
- **Άλλης μορφής συμπεριφορά**, γραπτά ερωτόλογα ή γραπτά μηνύματα που μπορεί να θεωρηθούν ως εκφοβιστικά ή επιστολές με ερωτόλογα και σεξουαλικό περιεχόμενο, σχετικές τηλεφωνικές κλήσεις, μηνύματα και ηλεκτρονικά μηνύματα, φαξ, προβολή φωτογραφιών, ανάρτηση εικόνων, πόστερ ή ταινιών σεξουαλικού περιεχομένου
- **Σεξουαλική παρενόχληση ως ανταλλαγή**: εξαναγκασμός του ενός μέρους σε σεξουαλική επαφή ως αντάλλαγμα για πρόσληψη, προαγωγή / ανέλιξη ή αύξηση μισθού ή απειλή ότι αν δεν γίνει δεκτή η πρόταση για σεξουαλική επαφή, θα υπάρξει μείωση μισθού ή απόλυση του ατόμου
- **Εχθρικό περιβάλλον**: επέμβαση στην εργασιακή απόδοση του θύματος κατά παράλογο τρόπο και δημιουργία κλίματος ή έκθεση του θύματος σε ένα εχθρικό, άβολο και αγενές περιβάλλον.

Οι συμπεριφορές και οι πράξεις που αναφέρονται πιο πάνω αναφέρονται ενδεικτικά και όχι περιοριστικά.

8. Οδηγίες προς όλα τα άτομα της Πανεπιστημιακής Κοινότητας για αποτροπή και αντιμετώπιση του εκφοβισμού, σεξουαλικής παρενόχλησης και παρενόχλησης

A. Οδηγίες για την αποτροπή της σεξουαλικής παρενόχλησης, του εκφοβισμού και της παρενόχλησης

- Επιδιώκετε την ολοκληρωμένη και αντικειμενική ενημέρωση για τη νομοθεσία που αφορά στην παρενόχληση, τον εκφοβισμό και τη σεξουαλική παρενόχληση και τους μηχανισμούς προστασίας

- Συμμετέχετε σε δράσεις και προγράμματα καταπολέμησης των αιτιών των έμφυλων διακρίσεων, των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων που συντηρούν τον εκφοβισμό, την παρενόχληση και τη σεξουαλική παρενόχληση
- Αποφεύγετε συζητήσεις, σχόλια, υπαινιγμούς, χειρονομίες, εκφράσεις που στοχοποιούν ή έχουν σημείο αναφοράς το φύλο ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου οποιουδήποτε ατόμου
- Διορθώνετε τη συμπεριφορά σας όταν αντιλαμβάνεστε ότι ενοχλεί ή προσβάλλει άλλο άτομο και μη διστάζετε να απολογηθείτε
- Καθορίζετε τα ατομικά όρια σας στους/στις άλλους/ες όταν έχετε ενδείξεις συμπεριφοράς που σας ενοχλεί ή σας προσβάλλει
- Συνεργάζεστε με την αρμόδια αρχή για τη βελτίωση του εργασιακού/φοιτητικού περιβάλλοντος και την εφαρμογή του Κώδικα Πρακτικής.

B. Οδηγίες για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού, παρενόχλησης και σεξουαλικής παρενόχλησης

Οι αποδέκτες εκφοβισμού, παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης συχνά επιχειρούν να την αγνοούν ή να την αποκρύπτουν. Αποφύγετε αυτή την αμυντική, ανεκτική, επιζήμια και αδιέξοδη πρακτική και:

- Μην αγνοήσετε ή υποτιμήσετε τα δυσάρεστα συναισθήματα που σας προκαλεί
- Εμπιστευτείτε την εκτίμησή σας για τη συμπεριφορά του ατόμου που σας παρενοχλεί
- Μην αισθάνεστε άβολα, μη ντρέπεστε ή κατηγορείτε τον εαυτό σας για τη συμπεριφορά του δράστη (άνδρα ή γυναίκας)
- Μην επιλέγετε την απομόνωση από τους/τις άλλους/ες
- Μη δικαιολογείτε τη συμπεριφορά του δράστη (άνδρα ή γυναίκας).

Αναλάβετε την ευθύνη να ενεργήσετε σωστά:

- Καθορίστε τα όριά σας στον δράστη (άνδρα ή γυναίκα)
- Αποκρούστε ή αντιμετωπίστε ψύχραιμα και αποφασιστικά τη συμπεριφορά του/της
- Αν το συγκεκριμένο πρόσωπο, παρά τις προσπάθειές σας, συνεχίσει τον εκφοβισμό, την παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση, ενημερώστε έμπιστό σας άτομο και μιλήστε επίσης με την οικογένειά σας
- Τηρείτε ημερολόγιο με στοιχεία των περιστατικών εκφοβισμού, παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης
- Ενημερώστε την αρμόδια αρχή
- Υποβάλετε γραπτό παράπονο στην αρμόδια αρχή ή καταγγελία στο καθ' ύλην αρμόδιο όργανο αναφέροντας συγκεκριμένα και αντικειμενικά τι έχει γίνει, πότε και πού.
- Συμβουλευθείτε τον/την Επίτροπο Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως Φορέα Ισότητας και Καταπολέμησης των Διακρίσεων, ή την Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση ή τους/τις Επιθεωρητές/τριες του Τμήματος Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

9. Καθήκοντα και ευθύνες της Αρμόδιας Αρχής

A. Διασφάλιση αξιοπρεπούς εργασιακού περιβάλλοντος

Η κάθε Αρμόδια Αρχή:

- Αναγνωρίζει ότι ο εκφοβισμός, η παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση είναι μορφές βίας και συνιστούν απαγορευμένη διάκριση στην εργασία.
- Έχει νομική ευθύνη να διασφαλίζει ένα ασφαλές, αξιοπρεπές, υγιές και φιλικό εργασιακό περιβάλλον.
- Έχει την ευθύνη πρόληψης και αντιμετώπισης του εκφοβισμού, της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης.

Ειδικότερα η κάθε Αρμόδια Αρχή:

- Προστατεύει τους/τις εργαζόμενους/ες και τους/τις φοιτητές/τριες στο Πανεπιστήμιο από κάθε πράξη που συνιστά διάκριση λόγω φύλου ή άλλη διάκριση και ιδίως από κάθε συμπεριφορά που συνιστά εκφοβισμό, παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση, καθώς και από κάθε πράξη που αποτελεί άμεση ή έμμεση δυσμενή μεταχείριση, λόγω της απόκρουσης εκφοβισμού, παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης ή λόγω υποβολής σχετικής καταγγελίας/μαρτυρίας.
- Έχει υποχρέωση απέναντι στον/στην εργαζόμενο/η και στον/στην φοιτητή/τρια που υπέστη εκφοβισμό ή σεξουαλική παρενόχληση ή παρενόχληση ή/και άμεση ή έμμεση δυσμενή μεταχείριση λόγω απόκρουσης τέτοιας συμπεριφοράς ή υποβολής σχετικής καταγγελίας, αμέσως μόλις περιέλθει σε γνώση της η συγκεκριμένη συμπεριφορά ή οι συνέπειές της, να λάβει κάθε πρόσφορο μέτρο για την παύση και μη επανάληψή της καθώς και για την άρση των συνεπειών της.

Σε αντίθετη περίπτωση η Αρμόδια Αρχή είναι συνυπεύθυνη με το πρόσωπο που διέπραξε τις υπό αναφορά απαγορευμένες πράξεις.

B. Μέτρα της Αρμόδιας Αρχής για πρόληψη εκφοβισμού, παρενόχλησης και σεξουαλικής παρενόχλησης

- Η κάθε Αρμόδια Αρχή γνωστοποιεί τον Κώδικα Πρακτικής στους/στις εργαζόμενους/ες και τους φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου, γραπτώς ή άλλως πως, και μεριμνά ώστε ο εκφοβισμός, η παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση στο περιβάλλον εργασίας να μην είναι αποδεκτή, λαμβάνοντας μέτρα σε κάθε περίπτωση που εργαζόμενος/η, φοιτητής/τρια δεν συμμορφώνεται.
- Διασφάλιση εργασιακού περιβάλλοντος, προσιτού, ασφαλούς και φιλικού, όπου οι σχέσεις μεταξύ των εργαζόμενων και μεταξύ των μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας διακρίνονται για τον αλληλοσεβασμό, την ευγένεια, την ειλικρίνεια, την κατανόηση, την εμπιστοσύνη, τη συνεργασία και τη συμπαράσταση.
- Προσφέρει προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας αναφορικά με τις απαγορευμένες διακρίσεις, τη σημασία της καταπολέμησης και εξάλειψής τους, καθώς και των στερεοτύπων που συντηρούν και αναπαράγουν τις διακρίσεις, την έμφυλη βία, τη σεξουαλική παρενόχληση, την ανισότητα στην εργασία, τον εκφοβισμό, τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις και τα οφέλη από τη τήρηση/εφαρμογή τους.
- Σύσταση «Επιτροπής Ισότητας» για την παρακολούθηση της εφαρμογής του Κώδικα Πρακτικής, την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του και την υποβολή εισηγήσεων σε κάθε Αρμόδια Αρχή για μέτρα που μπορεί να κριίνεται ότι χρειάζονται για τη βελτίωση, τη διοργάνωση των υπό αναφορά προγραμμάτων. Επίσης, η Επιτροπή Ισότητας οφείλει να οργανώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλο ενημερωτικό υλικό για τα μέλη της

Πανεπιστημιακής κοινότητας και να καλλιεργεί αγαστή συνεργασία με συναφείς επιτροπές εντός του Πανεπιστημίου και οντότητες εκτός του Πανεπιστημίου.

- Ενθάρρυνση των μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας να συνεργάζονται με την Επιτροπή Ισότητας, να συνεισφέρουν στις δραστηριότητές της και να αναφέρουν τις απόψεις τους για τα προγράμματα και μέτρα πρόληψης και καταπολέμησης της σεξουαλικής παρενόχλησης και παρενόχλησης και την απόδοσή τους σε σχέση με το εργασιακό περιβάλλον.

10. Υποβολή και εξέταση παραπόνων

Το Πανεπιστήμιο έχει καθορίσει σαφείς διαδικασίες για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού, της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης. Αυτές οι διαδικασίες εξασφαλίζουν την επίλυση των προβλημάτων με άμεσο και αποτελεσματικό τρόπο. Η διαδικασία επίλυσης κάθε τέτοιου προβλήματος μπορεί να πάρει είτε ανεπίσημη είτε επίσημη μορφή.

A. Εσωτερική/ ανεπίσημη διαδικασία

Η εσωτερική διαδικασία έχει στόχο τη διερεύνηση και αντιμετώπιση περιστατικών εντός του Πανεπιστημίου:

- Ο/Η καταγγέλλον/ουσα απευθύνεται στην Αρμόδια Αρχή που επιθυμεί και υποβάλλει γραπτώς το παράπονό του/της.
- Η Αρμόδια Αρχή καταγράφει το ιστορικό του περιστατικού και διερευνά τη δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας ή διαμεσολάβησης.
- Αναλόγως του ιστορικού, και μετά από γραπτή συναίνεση του/της καταγγέλλοντα/ουσας, η Αρμόδια Αρχή είτε (α) ενθαρρύνει τον/την καταγγέλλοντα/ουσα να εξηγήσει στο άτομο που προκαλεί την ανεπιθύμητη συμπεριφορά ότι αυτή δεν είναι ευπρόσδεκτη, ότι είναι προσβλητική, ότι δημιουργεί δυσαρέσκεια και ότι επεμβαίνει στην εργασία/φοίτησή του/της, είτε (β) αναλαμβάνει διαμεσολάβηση.
- Η Αρμόδια Αρχή προβαίνει σε ενέργειες μόνο εάν ο εκφοβισμός, η παρενόχληση και/ή η σεξουαλική παρενόχληση συμβαίνει για μικρό χρονικό διάστημα, και αν ο φερόμενος ως δράστης φαίνεται πρόθυμος να συζητήσει και μόνο εάν ο/η καταγγέλλον/ουσα επιθυμεί να γίνει διαμεσολάβηση.
- Σε περίπτωση που ο/η καταγγέλλον/ουσα επιλέγει την άμεση επικοινωνία με τον φερόμενο ως δράστη, τότε η Αρμόδια Αρχή έχει την ευθύνη να παρακολουθήσει την έκβασή της.
- Σε περίπτωση διαμεσολάβησης, η Αρμόδια Αρχή αναλαμβάνει την ευθύνη της επικοινωνίας με τον φερόμενο ως δράστη.
- Σε κάθε περίπτωση, η Αρμόδια Αρχή χειρίζεται την περίπτωση με πλήρη εχεμύθεια και φροντίζει για την ολοκλήρωσή της εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Η Αρμόδια Αρχή διασφαλίζει ότι η εσωτερική/ανεπίσημη διαδικασία εξέτασης καταγγελιών για εκφοβισμό, παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση:

- Είναι σαφής, έχει επεξηγηθεί και είναι κατανοητή από όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας·
- Διεξάγεται με εχεμύθεια και αντικειμενικότητα·
- Παρέχει ικανοποιητική καθοδήγηση και στήριξη στον/στην καταγγέλλοντα/ουσα·

- Προσεγγίζει και αντιμετωπίζει τον/την καταγγέλλοντα/ουσα και τον/την καταγγελλόμενο/η με σεβασμό·
- Δεν θυματοποιείται ο/η καταγγέλλων/ουσα ούτε ο/η καταγγελλόμενος/η·
- Δεν θυματοποιούνται τυχόν μάρτυρες·
- Παράγει αποτελέσματα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία υποβολής του παραπόνου·
- Ενθαρρύνει τον/την καταγγέλλοντα/ουσα να αναφερθεί στα περιστατικά που συνιστούν εκφοβισμό, παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση είτε προφορικά είτε γραπτά·
- Συστήνει στον/στην καταγγέλλοντα/ουσα να φυλάξει με προσοχή στοιχεία που τυχόν διαθέτει και αφορούν τη συμπεριφορά του/της και/την συμπεριφορά του/της καταγγελλόμενου/ης·
- Ερωτά τον/την καταγγέλλοντα/ουσα αν επιθυμεί να αντιμετωπίσει ο/η ίδιος/α την κατάσταση ή αν χρειάζεται τη συνδρομή της·
- Ενημερώνει τον/την καταγγέλλοντα/ουσα για το δικαίωμα του να υποβάλει επίσημη καταγγελία.
- Εάν απαιτείται, και χωρίς στιγματισμό των εμπλεκομένων, αποφεύγεται η μεταξύ τους επαγγελματική συνεργασία ή/και απομακρύνονται εάν βρίσκονται σε κοντινά γραφεία ή στον ίδιο όροφο.

Η εσωτερική/ανεπίσημη διαδικασία **δεν αφορά υποβολή καταγγελίας**. Αφορά υποβολή παραπόνου και σε καμία περίπτωση **ΔΕΝ** υποκαθιστά την επίσημη διαδικασία υποβολής και εξέτασης καταγγελίας για εκφοβισμό, παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση. Ο/Η καταγγέλλων/ουσα μπορεί σε οποιοδήποτε στάδιο της εσωτερικής/ανεπίσημης διαδικασίας, αν το επιθυμεί, να προχωρήσει σε εσωτερική/επίσημη διαδικασία και με σχετική καταγγελία στους θεσμούς του κράτους ή τη λήψη δικαστικών μέτρων.

B. Εσωτερική/Επίσημη Διαδικασία

Για να αρχίσει η επίσημη διαδικασία εξέτασης καταγγελίας για εκφοβισμό, σεξουαλική παρενόχληση ή παρενόχληση, πρέπει να υποβληθεί γραπτώς, από το μέλος της Πανεπιστημιακής Κοινότητας, σχετική καταγγελία στα καθ' ύλην αρμόδια όργανα ή στην καθ' ύλην αρμόδια πειθαρχική επιτροπή. Η υποβληθείσα καταγγελία θα εξεταστεί δυνάμει των διαδικασιών που προβλέπουν οι Νόμοι και οι Κανονισμοί που ισχύουν και εφαρμόζονται από το Πανεπιστήμιο, για πειθαρχικό έλεγχο των μελών του Ακαδημαϊκού Προσωπικού, των μελών του Διοικητικού Προσωπικού και των Φοιτητών ανάλογα με το που ανήκει ο/η καταγγελλόμενος/η .

Νοείται ότι σε κάθε περίπτωση, εκφοβισμού, παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης δύναται να καταγγελθεί στην Αστυνομία, η οποία θα προβεί σε σχετική διερεύνησή της σε σχέση με τη διάπραξη ποινικού αδικήματος.

Γ. Ποινική και αστική διαδικασία

Ένα θύμα σεξουαλικής κακοποίησης έχει το δικαίωμα να ασκήσει ξεχωριστές ποινικές ή αστικές κατηγορίες εναντίον ενός/μιας φερόμενου/ης ως δράστη/τριας· τα νομικά δικαιώματα του θύματος σε καμία περίπτωση δεν περιορίζονται ούτε επηρεάζονται από τους Πειθαρχικούς Κανονισμούς και Κανόνες του Πανεπιστημίου και την παρούσα πολιτική.

11. Κρατικοί θεσμοί και άλλοι φορείς για υποβολή καταγγελίας

Παράπονο ή καταγγελία για παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση μπορεί επίσης να υποβληθεί στους ακόλουθους θεσμούς:

- Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Φορέας Ισότητας και Καταπολέμησης των Διακρίσεων.
Διεύθυνση: Era House, Διαγόρου 2, 1097, Λευκωσία.
Τηλ.: 22405500/501 Ιστοχώρος: www.ombudsman.gov.cy
Ηλ. Διεύθυνση: ombudsman@ombudsman.gov.cy
- Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση
και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση.
Διεύθυνση: Κλήμεντος 9, 3ος όροφος, γραφείο 312, Λευκωσία.
Τηλ.: 22400894/5
Ιστοχώρος: www.eif.gov.cy
Ηλ. Διεύθυνση: genderequalitycommittee@mlsi.gov.cy
- Επιθεωρητές/τριες Τμήματος Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας
και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Διεύθυνση: Κλήμεντος 9, 4ος όροφος, Λευκωσία.
Τηλ.: 22400801
Ηλ. Διεύθυνση: director@dl.mlsi.gov.cy

Μπορούν επίσης να υποβληθούν παράπονα:

- Στις συνδικαλιστικές Οργανώσεις
- Σε οργανώσεις/φορείς προώθησης της έμφυλης ισότητας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ενδεικτικά παραδείγματα σεξουαλικής παρενόχλησης:

- Προσβλητικά ή αχρειαστα αγγίγματα και θωπείες σε οποιοδήποτε μέρος του σώματος.
- Χειρονομίες με οποιοδήποτε μέρος του σώματος ή νοήματα με τα μάτια, το στόμα κ.λπ.
- Ανήθικες ή προσβλητικές προτάσεις
- Σχόλια για μητρότητα και τα κεκτημένα της (πχ. άδειες, διευκολύνσεις)
- Σχόλια ή χαρακτηρισμοί για την οικογενειακή κατάσταση, τον ενδυματολογικό κώδικα ή την εμφάνιση
- Σχόλια για το σώμα, το πρόσωπο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τις σεξουαλικές επιδόσεις ή σεξουαλικά ελαττώματα κάποιου
- Υπονοούμενα που προσβάλλουν τη γενετήσια αξιοπρέπεια
- Γραπτές ή προφορικές ύβρεις σεξουαλικού περιεχομένου
- Γραπτά ή προφορικά ερωτόλογα
- Προβολή ή έκθεση εικόνων, φωτογραφιών, ταινιών, μηνυμάτων κ.λπ. σεξουαλικού περιεχομένου με οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο, ηλεκτρονικό (π.χ. e-mails, SMS κ.λπ.) ή μη
- Παράκληση ή απαίτηση για σεξουαλικές χάρες, ιδιαίτερα με την υπόσχεση πρόσληψης, προαγωγής, μη απόλυσης κ.λπ.
- Παρατηρήσεις με σεξουαλικά υπονοούμενα
- Μειωτικές παρατηρήσεις για το φύλο ή την εμφάνιση
- Ερωτήσεις αναφορικά με τη σεξουαλική συμπεριφορά ή εξιστόρηση σεξουαλικών εμπειριών στο θύμα
- Παραβίαση της ιδιωτικής ζωής, εντός ή εκτός εργασίας, όπως π.χ. παρενοχλητικά τηλεφωνήματα
- Σωματική επίθεση σεξουαλικού περιεχομένου και εξαναγκασμός σε σεξουαλική επαφή
- Αστεία ή πειράγματα σεξουαλικού περιεχομένου
- Συνεχείς προσκλήσεις σε δείπνο ή εξόδους παρά την απόρριψή τους από το θύμα.

Ενδεικτικές συμπεριφορές εκφοβισμού προς το στοχοποιούμενο πρόσωπο αποτελούν:

- η εκδήλωση αγενούς ή εχθρικής συμπεριφοράς,
- η υποτιμητική συμπεριφορά προς συνάδελφο ή υφιστάμενο πρόσωπο,
- η εκδήλωση αλαζονικής συμπεριφοράς,
- η κριτική προς αυτό και η εσκεμμένη αποφυγή απόδοσης επαίνου,
- η άσκηση σκληρής και σταθερής κριτικής με γνώμονα διαφορετικά κριτήρια μόνο προς το πρόσωπο του στοχοποιούμενου,
- η καταστροφή και/ή αλλοίωση αντικειμένων και/ή περιουσίας και/ή του προϊόντος δουλείας του,
- η αμαύρωση της κοινωνικής ή επαγγελματικής εικόνας του,
- η διασπορά κακεντρεχών σχολίων ή φημών για το πρόσωπό του,
- η εσκεμμένη ή επιτηδευμένη μη παροχή κατάλληλων πηγών για τη διεκπεραίωση εργασιών ή της ανατεθειμένης εργασίας,
- η πρόκληση φυσικής ή κοινωνικής απομόνωσης,
- η άμεση επίθεση,
- οι άδικες κατηγορίες για κατ' ισχυρισμό λάθη ή συμβάντα,
- η υποτίμηση των σκέψεων ή των συναισθημάτων του ενώπιον άλλων μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας,

- η χρήση της «σιωπηρής» μεταχείρισης για την επίτευξη της απομόνωσης του στοχοποιούμενου προσώπου,
- η ενθάρρυνση τρίτων προσώπων για την κοινωνική ή επαγγελματική ή φυσική απομόνωση του,
- η ταπείνωση του, λεκτική ή συμπεριφορική, ενώπιον άλλων μελών της Πανεπιστημιακής κοινότητας,
- η δημόσια εκδήλωση υπερβολικής ή αναξιοπρεπούς, αλλά όχι παράνομης, συμπεριφοράς,
- η κάρπωση των αποτελεσμάτων της εργασίας του και/ή η σκόπιμη μη απόδοση ευσήμων για την εργασία που επιτέλεσε,
- ο επηρεασμός της διαδικασίας αξιολόγησής του, με εσκεμμένη διασπορά φημών ή διατύπωση ψευδών δηλώσεων,
- ο χαρακτηρισμός του στοχοποιούμενου προσώπου βάσει ψευδών δηλώσεων ή φημών,
- ο ψευδής κοινωνικός σχολιασμός και/ή διάδοση προσωπικών πληροφοριών που αφορούν το στοχοποιούμενο πρόσωπο με σκοπό τον ιδιωτικό ή δημόσιο εξευτελισμό ή την απομόνωση του ή την υποτίμηση της αξιοπρέπειας ή της κοινωνικής και/ή επαγγελματικής θέσης του,
- οι κατηγορίες και/ή ο χαρακτηρισμός προς το στοχοποιούμενο πρόσωπο βάσει, ενδεικτικά, φυλετικών, εθνικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, των θρησκευτικών και πολιτικών πεποιθήσεων του, της ιδιωτικής ζωής, γενετήσιου προσανατολισμού, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, καθώς και οικονομικής, οικογενειακής ή κοινωνικής του κατάστασης,
- η ανάθεση μη επιθυμητής εργασίας και/ή εργασίας που δεν προβλέπεται και/ή δεν σχετίζεται με τα καθήκοντά του ως τιμωρία,
- η δημιουργία μη ρεαλιστικών απαιτήσεων προς υπερβολικό φόρτο εργασίας, προθεσμίας και καθήκοντα, με στόχο την απομόνωση και τον αποκλεισμό του στόχου,
- η δημιουργία ενός ψυχοφθόρου και τοξικού περιβάλλοντος για το στοχοποιούμενο πρόσωπο,
- η υποτίμηση της συνεισφοράς του στοχοποιούμενου προσώπου σε ομαδικές εργασίες και η γενικότερη υποτίμηση της εργασίας του.

Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι είναι φυσιολογικό και αναμενόμενο σε ένα σύγχρονο περιβάλλον εργασίας όπου οι εργαζόμενοι περνούν ένα μεγάλο μέρος της ημέρας τους, εκτός από επαγγελματικές δραστηριότητες να ασκούν και κοινωνικές δραστηριότητες. Μάλιστα, πολλά ζευγάρια γνωρίστηκαν στον χώρο εργασίας τους. Το ίδιο μπορεί να ισχύει και μεταξύ φοιτητών/ητριών. Αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι το ανεπιθύμητο της συμπεριφοράς.

Καμία από τις πιο πάνω συμπεριφορές δεν συνιστά σεξουαλική παρενόχληση ή εκφοβισμός ή παρενόχληση εάν δεν είναι ανεπιθύμητη από τον/την αποδέκτη/τρια της ή αν δεν είναι τέτοιας μορφής και φύσης που να θίγει την αξιοπρέπεια ανδρών και γυναικών. Αν η συμπεριφορά είναι αποδεκτή και γίνεται με τη συναίνεση των μερών, τότε δεν τίθεται θέμα σεξουαλικής παρενόχλησης ή εκφοβισμός ή παρενόχληση. Είναι σαφές ότι η πρόθεση (καλή ή κακή, αθώα ή ένοχη, υποψιασμένη ή ανυποψίαστη) του/της δράστη είναι εντελώς αδιάφορη και χωρίς καμία σημασία. Η καλή πρόθεση δεν αναιρεί μια συμπεριφορά η οποία συνιστά σεξουαλική παρενόχληση.

Δήλωση Εμπιστευτικότητας

«Αντιλαμβάνομαι και αναγνωρίζω ότι η διαδικασία διερεύνησης του παραπόνου του/της εναντίον του/της αναφορικά με ισχυριζόμενη διάπραξη σεξουαλικής παρενόχλησης, εκφοβισμού ή και παρενόχλησης είναι απολύτως εμπιστευτική. Αναλαμβάνω δε την υποχρέωση να μην αναφέρω οτιδήποτε σε οποιονδήποτε, εντός ή εκτός Πανεπιστημίου, είτε στοιχείο του παραπόνου είτε την ύπαρξη αυτού τούτου του παραπόνου ή οποιασδήποτε πτυχής της υπό εξέλιξη διαδικασίας, είτε τώρα είτε οποτεδήποτε στο μέλλον. Αναλαμβάνω επίσης την υποχρέωση όσο μπορώ να εμποδίσω τη διαρροή οποιουδήποτε στοιχείου αναφορικά με τα πιο πάνω και αν έχω τη δυνατότητα να αποτρέψω τη λήψη γνώσης από οποιονδήποτε τρίτο. Σε περίπτωση που δεν τιμήσω τη δέσμευσή μου αυτή, θα υπόκειμαι σε πειθαρχική δίωξη μη αποκλειόμενης και της απόλυσης/αποβολής φοίτησης.

.....
Ημερομηνία

.....
Όνομα και Υπογραφή